

Article inútil

Hauries de saber, amic lector, que el temps que destines a la lectura dels meus articles és un temps perdut, perquè llegir textos que parlen de temes humanístics, de literatura, d'art, d'història, de cultura, o que, senzillament, que reflexionen sobre alguns aspectes del comportament humà, és una activitat completament inútil des del punt de vista d'una societat que, com la nostra, valora com a útil exclusivament allò que considera rendible... I els museus, els arxius, les biblioteques, l'aprenentatge musical o la lectura d'articles que divaguen sobre la naturalesa humana no generen rendiment econòmic i, per tant, a parer dels gurús de la "dictadura del benefici" -que, escudats en l'actual crisi econòmica, han vist reforçat el seu discurs?, haurien de desaparèixer.

És clar que, com demostra l'excel·lent assaig de Nuccio Ordine, *La utilitat de l'inútil* (Quaderns Crema, 2013), "les activitats que no serveixen per a res podrien ajudar-nos a escapar (...), a salvar-nos de l'asfíxia". Ordine, en aquest manifest que, al capdavant, es dreça contra "la força corrosiva dels diners i el benefici", relaciona directament el desinterès per les humanitats amb el fet que no generen beneficis econòmics.

Nuccio Ordine reforça els seus arguments en contra d'aquest utilitarisme ferotge amb tota una lletania de cites literàries que van dels renaixentistes utòpics (Thomas More) a García Márquez, passant per Dante, Shakespeare, Aristòtil, Plató, Ovidi, Kant, Montaigne, Baudelaire o Heidegger, entre d'altres. Algunes de les reflexions més interessants són cites del dramaturg Eugène Ionesco, que diu coses tan definitives com que "si no es comprèn la utilitat de l'inútil, la inutilitat de l'útil, no es comprèn l'art; i un país on no es comprèn l'art és un país d'esclaus i robots, (...) sense esperit". Ordine també repassa "els efectes catastròfics que la lògica del benefici ha tingut en el món de l'ensenyança", on la universitat ha esdevingut una empresa que ofereix als estudiants-clients la promesa d'aconseguir feina i ingressos, i alerta sobre el fet que s'oblidi que "l'estudi és en primer lloc adquisició de coneixements que, sense cap vincle utilitarista, ens fan créixer i ens tornen més autònoms", i mostra una sincera preocupació per com els clàssics desapareixen dels currículums escolars, de les biblioteques i de les llibreries. I, al capdavant, diu que el coneixement és la més important de les riqueses, i que "pot ser compartit sense empobrir-se. Ben al contrari, enriquint qui el transmet i qui el rep". Com és una riquesa (incalculable amb diners) l'aprenentatge de la música, que desapareixerà del currículum de primària amb la nova llei de l'utilitarista ministre Wert.